

*Володимир Сергійчук,
доктор історичних наук, професор,
завідувач кафедри історії світового українства
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

ВЕЛИКА УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ВІЙНА

Понад тисячу років тому київський князь Святослав заклав основи нашої вітчизняної військової доктрини, яка своїми моральними засадами залишиться головним заповітом для нащадків русичів: «Поляжемо, але не осоромимо землі руської, бо мертві не мають сорому».

Ці слова передавалися до всіх наступних поколінь української нації, тож у найважчі часи вона знаходила в собі мужність вистояти. І лише тоді, коли політична еліта не здатна була об'єднатися, ми втрачали власну державність, як це трапилося в першій половині XII століття, коли Русь погубила себе міжусобицями.

Вона відновилася у формі Галицько-Волинського князівства, яке в часи свого розквіту об'єднувало всі українські землі, включно з Київщиною, і яке було визнане спадкоємцем Великої Русі з центром у Києві. А коли ця державність упала, то наша нація доклала всіх зусиль до того, аби відновити собі право господаря на власній землі.

Цей здвиг творився століттями – засновується навіть новий соціальний стан нашого суспільства, який і візьме на себе політичний провід над ним самим: козацька збройна сила й справді відродила українську державність у середині XVII століття, коли гетьман Богдан Хмельницький покликав під свою булаву усіх тих, хто готовий був і життя своє покласти за неї.

І та повільна революційна енергія нашого народу знесла іноземне поневолення й повернула йому право власного самоврядування. Воно відродилося, бо в козацьких полках поруч з досвідченими запорожцями билися селяни й шляхтичі, ремісники й священики – тоді все, що живе, за словами Самовидця, піднялося в козацтво.

Про Україну знову, як і в часи Русі, заговорили в Європі. Гетьманщина поступово повертала собі спадщину київських князів в етнічних межах, що ламало концепцію царського самодержавства про Москву як Третій Рим. Щоб не допустити повноцінного відродження української державності, там використали православ'я як головний інструмент збаламучення козацьких мас про перехід під омофор московського царя як єдиновірного, мовляв, тільки й він спроможний узяти під свій захист українство.

Повірили, волали в Переяславі «під царя східного, православного». Та вже через два роки після цинічного обману про обіцяні «нові привілеї й вольності» Богдан Хмельницький змушений буде кричати на козацькій раді: «Треба відступити від православного царя, підемо хоч під бусурманського!».

Не встиг великий гетьман здійснити цей стратегічний задум, а перекуплена Москвою частина старшини й православного духовенства пере-

шкодило в цьому Іванові Виговському й Петрові Дорошенку. Не вдалося добитися вольностей для України й Іванові Мазепі, бо ж «самі себе звали».

Та мазепинство протягом двох століть формувало українських самостійників, яких не зупинили ні валуївські циркуляри, ні емські укази, бо Тарас Шевченко закликав усіх: «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає». Тож з початком ХХ століття загриміло на всіх наших теренах – від Сяну до Дону: «В ріднім краї панувати не дамо нікому!».

З 1917 року цей клич українське вояцтво доручило втілювати в життя Симонові Петлюрі. Та не всі стали під національні синьо-жовті прапори – у багатьох слина потекла на обіцяну російськими більшовиками землю, відтак подалися з антимосковського фронту ділити її, кинувши напризволяще студентів під Крутами. Після відновлення УНР наприкінці 1918 року була можливість утвердити її, але отаманія перешкодила цьому: кождий хотів мати свою республіку, а не єдину соборну. А як не розгорнулося всенародної боротьби за незалежну Україну, то й Захід умив руки, коли вона стікала кров'ю в боротьбі проти білої й червоної Москви.

Вона жорстоко помстилася українцям як петлюрівцям у 1932-1933 роках не тільки на Наддніпрянщині, а й на Кубані, Нижньому Подонні, Слобожанщині, Поволжі, коли 10 з половиною мільйонів були знищені страшним Голодомором-геноцидом.

А на західноукраїнських теренах тимчасом зароджувався новий здвиг, який візьме на себе роль політичного проводу українства з початком Другої світової, проголошуючи 30 червня 1941 року у Львові відновлення Української держави. Однак в умовах гітлерівської окупації він не знайшов підтримки широких мас, а в повоєнні роки його остаточно придушила Москва.

Так, націоналістичний рух тоді не став всенародним, і це зрозумів один з його головних ідеологів Степан Бандера. Відтак саме він бачив успіх української національної революції за участі в ній комуністів. І це сталося 24 серпня 1991 року, коли Верховна Рада УРСР проголосила Акт про державну незалежність України. І ті кождні 9 з 10 громадян України, які 1 грудня 1991 року підтримали цей доленосний документ, тоді по суті поклялися перед своїми предками й нащадками боротися за волю рідного народу і сьогодні піднялися на всенародну війну проти лютого ворога, якого боїться весь світ.

Чому? Бо в їхні душі – вояків, хліборобів, робітників, інтелігентів, народних депутатів – вселився дух старих мазепинців, петлюрівців і бандерівців, що всьому світові довели про свою вірність історичним традиціям боротьби за одвічні мрії про волю своїх пращадків. Справді пророче сказав Іван Франко: «Се ж остання війна. Се до бою чоловіцтво зі звірством стає».

І ця війна буде переможною, бо це – Велика Українська народна війна!

ВІЙНА, ЯК ЗЛИВА, ЗМИЄ ВСЕ ЧУЖЕ

Коли 24 серпня 1991 року відродилася самостійна Українська держава, як ми раділи здійсненню цієї віковичної мрії наших предків. Тим паче, що незалежність, як здавалося багатьом, цього разу впала нам як нібито своєрідна манна небесна – без жодної краплі крові в ті дні.

Якраз ця обставина й дещо застерігала від ейфорії історичної події. Зрештою, це й підтвердилося на четвертий день нашої незалежності – 27 серпня до Києва прибули два представники ще демократичної Російської Федерації – Анатолій Собчак і Олександр Руцкой, котрі зажадали від України відмовитися від виходу з СРСР, інакше Москва вимагатиме повернути Крим і Донбас. Щоправда, після роз'яснень їм про величезні регіони українського розселення в Росії вони одразу ж полетіли назад.

Однак стало зрозуміло, що вже з того дня там розпочнуть підготовку до упокорення України різними методами, про що попереджав провідник нашої національно-визвольної боротьби в 1917 – 1921 роках Симон Петлюра: «Хто б на півночі не прийшов до влади, – вважав він, – вони будуть пертися в Україну. Самостійності України Москва ніколи не визнає. Росіяни ніколи не подякують за хліб, який вони їдять, будуть сіяти анархію, вчиняти різні заколоти, займатися саботажем, провокаціями й спекуляціями».

Зрозуміло, що пов'язаність колишнього компартійного апарату, який залишився в Україні при владі, з московським центром не сприяла швидкому й повному відновленню нашої історичної пам'яті, відтак вона продовжувала захищатися імперськими ідеологемами Кремля про спільне походження трьох східнослов'янських народів і нібито вічне прагнення до єдності з так званим старшим братом. Хіба що несподіваним метеоритом пролетів на небосхилі вердикт Леоніда Кучми: «Україна – не Росія».

Та після нетривалої ющенківської ідеологічної відлиги Москва взялася за зміну цивілізаційного курсу України. А тому не було завершено необхідні заходи щодо приведення до вимог історичної справедливості назви багатьох населених пунктів, вулиць і майданів, на яких продовжували стояти пам'ятники тим, хто насильно заводив на наших землях окупаційний режим. Тільки після Революції Гідності ця проблема почала вирішуватися, хоча й досі в багатьох містах і селах залишилися монументальні споруди так званого визволителям.

І от що виходить: один з найвидатніших українських державників ХХ століття Симон Петлюра не відзначений пам'ятником у столиці України, яку тричі визволяв від російських окупантів, а Микола Щорс, який брав Київ для червоної Москви, й досі сидить тут на гранітному коні.

Може криваві злочини російського вояцтва, що вилилися в класичний геноцид українства в Бучі, Ірпені, Бородянці, Ворзелі та інших населених пунктах на північ від Києва, змусять нарешті нас оцінити і генеральський «геній» Миколи Ватутіна? Це ж він у роки Другої світової війни кидав тисячі ненавчених і неозброєних українців на форсування Дніпра в районі Букрина і Лютежа, свідомо поклавши в землю цвіт нашої нації, аби дого-

дити кремлівському злочинцю Сталіну до чергової дати більшовицького перевороту. Хіба це не геноцид українства?

Віриться, що варварство російських окупантів на українській землі тепер змусить нашу нинішню владу виконати вимоги чинного законодавства щодо відновлення історичної пам'яті, тим паче, що громадськість усе активніше ставить це питання. Водночас необхідно зробити все, аби не допуститися помилок, які можуть викликати збурення не лише в середині нашого суспільства, а й за рубезжем, зокрема, серед українців на їхніх автотонних землях.

Йдеться насамперед про ініціативу керівництва Київського метрополітену про перейменування деяких станцій. У цілому постановка питання правильна, але чи треба відмовлятися від «Берестейської» - в мене дуже великий сумнів. Адже це не означення назви Брестської області чи її адміністративного центру нині неприхильної нам Білорусі (правильніше – її авторитарного режиму), а одвічне найменування української етнічної території, яка свого часу була відділена від Великої Волині.

Коли розвалювався Радянський Союз, то представники корінного етносу Берестейщини заявляли з цього приводу ось так: «... дуліби-бужани-волиняни, споконвічні слов'яни-хлібороби, їх прадавня спадщина — наш старовинний поліський діалект української мови. Дали вони нам у спадок і свою державу — відому в тогочасній Європі сильну і незалежну Волинь-Володимирію».

Це вони - місцеві українці, як і науковці, – кажуть, що загально визначена межа розселення українців і білорусів у Брестській області проходить від Вигонівського озера річкою Ясельдою до впадіння її в Прип'ять, потім по ній до впадіння до неї Горині, і далі за водою з різними за величиною відхиленнями від цієї лінії у східному та північному напрямках. Тобто, в Малоритському, Брестському, Жабинківському, Кобринському, Березівському, Дрогичинському, Іванівському, Кам'янецькому, Пинському і Столінському районах повністю, а також у Пружанському, Іваневіцькому, Ляховицькому, Ганцевіцькому і Лунинецькому районах частково проживає корінне українське населення загальною чисельністю близько мільйона осіб, яке тепер записане в основному білорусами й росіянами.

Але саме український склад населення цього регіону був підставою того, що за умовами Берестейської угоди від 9 лютого 1918 року він включався до складу України. І навіть в «Уставній Грамоті Ради Білоруської Народної Республіки», виданій 24 лютого 1918 року, серед білоруської частини Гродненщини не називається Берестейщина. З її етнічною приналежністю до України погоджувалася і Радянська Росія. Голова її делегації на переговорах з Україною про розмежування — Християн Раковський 22 липня 1918 року повідомляв до Москви: «Украинской территорией считаем Холмщину, Брестский и Кобринский уезды Гродненской (губернії — В. С.), отошедшие Украине по Брест-Литовскому договору».

Коли ж радянська Росія й II Річ Посполита за Ризьким договором 1921 року поділили між собою українські землі, то Берестейщина була окупована поляками. А от коли після її поразки в 1939 році перед українцями

Берестейщини з'явилася можливість вибирати, то вони зажадали приєднати їх до України. І керівник УРСР Микита Хрущов підтримував це прохання, розстеливши перед Сталіним карту етнічного розмежування на Берестейщині.

Але кремлівський тиран спохмурнів, побачивши її. Запитав Хрущова зі злістю: «Грушевського – нет, Винниченки – нет, Петлюры – нет. Так кто же рисовал теперь эту карту?». Все, на що спромігся переляканий Хрущов, так зміг пояснювати про нібито обмаль лісів в Україні. Вдоволений тим, що нагнав страху на вождя УРСР, Сталін хитро посміхнувся й олівцем провів свою лінію розмежування, яка підправлена потім до місцевості і стала нинішнім кордоном між Україною і Білоруссю.

І ніхто вже не зважив на законне прохання українців Берестейщини – їх не допустили до виборів до Українських Народних Зборів у Львові, а звелили їхати визначеним наперед делегатам до Білостоку, де «визволені» білоруси просили приєднати їх до «комуністичного раю». Тож навіть про школи з рідною мовою українцям Берестейщини вже не світило, хоч вони готові були принести на плечах необхідні підручники з Києва.

Тож за таких обставин важко сказати, як сприймуть перейменування вказаної станції київського метрополітену корінні мешканці Берестейщини, котрі завжди уособлювали себе з Україною як своєю матір'ю. Як аргументи на користь свого українського походження вони завжди наводили не тільки спільну мову, а й однакові імена, прізвища... А ще наголошували, що протягом століть ходили на прощу не до Москви, Мінська, Вільно й Гродно, а винятково тільки в Київ, Почаїв і Холм - значить, знову ж таки в Україну!

І станція метро «Берестейська» в Києві, коли нинішня влада Білорусі не заохочує належний розвиток української духовності на автохтонних землях нашого народу там, була і залишається свого роду символом його невмирущості і поза державним кордоном на північно-західному розселенні. Вона є тим притяжінням для українців Берестейщини до України, якого їх не можна позбавити за жодної умови.

Так само маємо згадати про відчайдушні спроби мешканців історично українських Стародубщини, Слобожанщини, Нижнього Подоння, Кубані, Чорноморщини про приєднання їх до України, коли вона відродилася як держава в 1917 році. Ця боротьба продовжувалася навіть в умовах більшовицької влади в 1920-х роках з таким потужним натиском, що звироднілий українофоб Лазар Каганович як генеральний секретар ЦК КП(б)У змушений був підписувати відповідні петиції до Москви. То може також необхідно увіковічнити це прагнення українців жити в одній родині зі своєю матір'ю-Україною в назвах станцій київського метрополітену? Щоб вони відчували, що вона про них не забула в свої найтяжчі хвилини, «во время люте».

Глибоко переконаний, що нинішня війна, як велика злива, змиє всі ідеологічні російські наративи, все чуже, що залишилися в наших назвах і пам'ятниках. Натомість буде вшановано все своє, українське. І тоді, можливо, станеться те, про що писав уже згаданий Симон Петлюра незадовго до своєї загибелі: «Я вірю і певний, що Україна як держава буде. Може не

зразу такою великою, як нам хотілось би, але буде. Думаю я, що шлях до Української Державности стелиться через Київ, а не через Львів. Тільки тоді, коли Укр. Державність закріпиться на горах Дніпра і біля Чорного моря, тільки тоді можна думати, як про реальну річ, про збирання українських земель, захоплених сусідами. Інша політика – це мрії, нереальні комбінації, що приведуть до того, що ніякої України не буде».

А що нам робити зараз? Треба виконувати заповіт того ж Петлюри, який 22 січня 1919 року після параду військ на честь Акта злуки на Софійському майдані Києва промовив з відчиненого вікна будівлі Всеукраїнського земства (тепер - приміщення Служби безпеки України): «Громадяни, кілька хвилин тому ви бачили наше рідне військо, яке з сьогоднішньої урочистості пішло одразу в бій, щоб боронити від ворога вашу землю, ваші хати, вашу честь, вашу майбутність... Громадяни, будьте гідні свого війська і дбайте про нього»...

Тож до перемоги! А після неї вирішимо всі питання з відновленням історичної справедливості щодо справжніх героїв України.

ГЕНОЦИД ЗА НЕСКОРЕНІСТЬ, АБО ЯК МОСКВА СОТНІ РОКІВ НИЩІТЬ УКРАЇНСТВО ЗА ПРАГНЕННЯ ВОЛІ

Незбагнений для світової спільноти прояв російського звірства в Бучі, від чого заціпеніли всі континенти, супроводжує всю нашу спільну історію з цим «старшим» братом. Жакіття нищення Києва 1169 року суздальським князем Андрієм Боголюбським неодноразово повториться після Переяславської ради 1654 року.

Скажімо, спроба гетьмана Мазепи звільнитись з-під диктату Москви викликала в Петра I таку лють, що вона вилилася у справжню різанину. Так, дізнавшись про те, що гарнізон Батурина вчинив опір московському війську, цар наказує 1 листопада 1708 року вивезти з гетьманської столиці всю артилерію, «а строения сжечь». Багатьох захисників міста прибивали цвяхами чи прив'язували до колод і пускали вниз за течією Сейма – до впадіння в Десну, із - за якої повинні були прийти шведський король Карл XII і гетьман Мазепа.

Через три дні наказ повторюється: «Батурин... другим для примера сжечь весь». За словами англійського посла в Москві Чарлза Вітворта, в Батурині було «зарізано жорстоко 6000 осіб без огляду на вік і стать», що стало першим прикладом масового брутального винищення українства. Цей геноцид настільки шокував населення України, що, відчуваючи його страх перед новими репресіями, Мазепа змушений з гіркотою був визнати: «Тепер усе піде інакше: застрашена долею Батурина Україна буде боятися триматися з нами заодно».

Так і станеться, особливо після витончених катувань мазепинців у Ромнах, Глухові, Лебедині. І це триватиме довгих два століття – лише в

1917 році українство відійшло від того страху, коли взялося відроджувати власну державність. Але коли легітимно проголошена Українська Народна Республіка відмовилася виконувати директиви більшовицької Росії, та одразу ж послала на розправу колишнього жандармського підполковника Муравйова, котрий 10 січня 1918 року заявив у Полтавській раді робітничих і солдатських депутатів: «Мы должны действовать, а если нужно, то пустить в ход гильотину».

Звертаючись до своїх головорізів на станції Бахмач, цей більшовицький «полководець» давав ось такі накази: «Ми їм покажемо, дайте тільки добратися до Києва. Якщо буде потрібно – не зупинюсь ні перед чим: каменя на камені не залишу в Києві. Жителів не жаліти, вони нас не жаліли, вони терпіли господарювання гайдамаків. Ми всіх їх перестріляємо й переріжемо. Ми їм покажемо. Нічого боятися кровоспускання. Хто не з нами, той проти нас. Ви доблесні товариші. Допоможете мені взяти Київ, а там ви будете віддячені».

І так звана пролетарська гильотина на повну потужність запрацювала в столиці України, коли тисячі людей були розстріляні тільки за те, що були зодягнуті у вишиванку, розмовляли рідною мовою чи мали посвідки на ній. А далі цей кривавий терор чекістів розлився на всі окуповані землі України. І масові вбивства мирного населення освячувалися від імені саме російської влади!

Зокрема, в пам'ятній записці землевласників Валуйківського й Острогозького повітів Воронежської губернії вказувалося, що «большевицкие банды, именующие себя войсками Российской социалистической республики, с особым усердием и крайней жестокостью грабят население уездов, исторически, этнографии экономически тяготеющих к Украине, не надеясь удержать эти уезды в своих руках. Грабежами и насилиями, доходящими до массовых расстрелов и самых возмутительных издевательств, подвергаются местности (например, Мандрово и Никитовка Валуйского уезда, Россошь Острогожского уезда и др.), занятые было германо-украинскими войсками, а затем оставленными ими при отходе назад на условленную демаркационную линию...

Промедление в очищении от большевиков уездов, о которых идет речь, угрожает Украинской Державе тем, что значительная часть урожая погибнет из-за ненормальных условий уборки, собранное же будет вывезено большевиками на север и вместо богатого хлебом и маслом края Украина получит разоренный, нуждающийся в пособиях на прокормление населения и восстановления хозяйства.

Поэтому мы ходатайствуем о скорейшем присоединении к Украине и об очищении от большевиков, находящихся еще в их власти части Валуйского уезда, уездов Бирюченского и Острогожского, а также и остальных, подлежащих присоединению к Украине уездов Воронежской губ. и Новооскольского уезда Курской губ. 10. VII— 1918 г.»

Більшовики вважали, що «для досягнення наміченої мети всі засоби однаково добрі», і насамперед терор проти провідників національно-визвольного руху. На засіданні політбюро ЦК РКП(б) у 1922 році Ленін, зо-

крема, сказав: «Ніякі Денікіни, Юденичі нам не страшні, бо їхні програми застаріли. Нам, більшовикам, страшний лише один лідер — Петлюра, програма якого небезпечна для нас: до того часу, доки житиме Петлюра, доти не закінчиться рух повстанців проти нас, ми не можемо чекати спокою на Півдні. Тому Петлюру необхідно вбити. Доручаю Сталінові як представникові партії, а Дзержинському й Трилісеру по лінії ЧК виконати це завдання».

Але попри цей терор на українських землях — як на Наддніпрянщині, так і на Кубані — продовжувався збройний рух, який Москва ніяк не могла здолати силою. І тоді вона вдалася до організації небаченого в світовій історії злочину — виморення голодною смертю 10 з половиною мільйонів українців, серед яких було майже півтора мільйона нескорених кубанців.

У Москві постійно боялися українського здвигу. Ось чому на спробу українців у роки Другої світової війни відродити Українську державу звідти відповіли масовою кампанією компрометації нашого національно-визвольного руху, аби від нього — як нібито злочинного — відвернулися широкі маси. З початку 1943 року в більшовицьких партизанських загонах починають формуватися спецвідділи під виглядом боївки УПА. Їхнє завдання — злочинними діями компрометувати український національно-визвольний рух і прискорювати ліквідацію учасників націоналістичного підпілля, в першу чергу керівників.

Архівні матеріали свідчать, що після звільнення території України від гітлерівських загарбників такі спецгрупи, як правило, створювалися з числа колишніх учасників ОУН-УПА, які досконало знали тактику і поведінку підпілля, з тим, щоб спецгрупа під час виконання завдань могла видавати себе за один із його керівних центрів і діяти від його імені. В кожному випадку до складу спеціальної групи вводився оперативний працівник більшовицьких органів, який відповідав за дисципліну в ній і здійснював практичне керівництво виконанням завдання. Спецгрупа була бойовою одиницею, що могла в потрібний момент вчинити опір справжнім воякам УПА.

Ця лінія більшовицької партії на компрометацію національно-визвольних рухів буде витримуватися і в подальшому, постійно вдосконалюючись. Свідченням цьому, зокрема, виступ першого секретаря ЦК КП (б) У Микити Хрущова на нараді секретарів обкомів КП (б) У, начальників управлінь НКДБ і НКВС західних областей УРСР 15 травня 1945 року у Львові. Ратуючи за використання для компрометації учасників націоналістичного підпілля спецбоївки під виглядом УПА, Хрущов тоді висловився так: «Я вважаю правильним створення спецгруп з колишніх бандитів (тобто тих українських націоналістів, котрі прийшли з повинною. — В.С.). У нас інколи використовують їх неправильно. Не можна ж до безкінечності посилати спецгрупу із завданнями, адже це бандити, і вони можуть манкувати, підводити нас. Треба їм дати одне конкретне завдання, і коли вони його виконають, можна сказати, що вони свою провину спокутували, і відпустити їх».

Відтак до кінця 1945 року органами внутрішніх справ і держбезпеки УРСР використовувалось 150 спецгруп, до складу яких входило близько 1800 чоловік. Діяльність цих спецгруп не тільки завдала непоправного уда-

ру по національно-визвольному рухові, а й спричинилася до численних жертв серед мирного населення. У лютому 1947 року інструктор відділу ЦК КП(б) У по західних областях Крикун повідомляв, що у Волинській області „існуючі при УМВС-УМДБ так звані спецгрупи, укомплектовані з колишніх бандитів-нелегалів, що діють під виглядом бандитів, в даний час не виправдовують себе, а інколи здійснюють грабежі й побиття громадян, чим компрометують органи й викликають незадоволення серед населення”.

Широкомасштабне порушення так званої соціалістичної законності з боку членів спецбоїв НКВС-НКДБ під виглядом УПА змусило військового прокурора військ МВС Українського округу полковника Кошарського звернутися 15 лютого 1949 року із спеціальною доповідною на адресу Микити Хрущова: «...як показують факти, грубо провокаційна і нерозумна робота ряду спецгруп і беззаконня та насилля, які допускають їх учасники стосовно місцевого населення, не тільки не полегшують боротьбу з бандитизмом, але навпаки, ускладнюють її, підривають авторитет радянської законності і безумовно завдають шкоди справі соціалістичного будівництва у західних областях України».

А далі прокурор Кошарський наводив десятки прикладів щодо злочинної провокативної діяльності спецбоїв НКВС-НКДБ на території Волинської, Рівненської, Станіславської, Тернопільської, Львівської та Кам'янець-Подільської областей, у результаті якої гинули невинні люди. Можна додати, що з тих 15 тисяч жертв серед мирного населення на західноукраїнських землях у 1944 – 1955 роках абсолютна більшість якраз на совісті цих спецбоїв.

Усіх тих, хто допомагав їм втілювати в життя плани уярмлення інших народів, російські більшовики потім знищували. Як правило, намагалися робити це руками тих самих, скажімо, українців, як це було вчинено з «ініціатором» примусового приєднання Української греко-католицької церкви до православної о. Гавриїлом Костельником в 1948 році. Діялося це знову ж таки з метою очорнити націоналістичне підпілля. Хоча, без сумніву, цього священника не вбивали ніякі «українські буржуазні націоналісти» чи «агенти Ватикану» — для такого вбивства з боку ОУН-УПА не було жодних причин, оскільки керівнику національно-визвольного руху Роману Шухевичу було добре відомо від самого о. Гавриїла Костельника: вже під час першої більшовицької окупації спеціальна бригада НКВС, що прибула з Києва, шантажувала його, аби він очолив рух за «возз'єднання» УГКЦ з Московською патріархією.

До речі, не треба забувати й про те, що двоє інших ініціативних діячів цього примусового возз'єднання, А. Пельвецький та М. Мельник, померли за дуже підозрілих і таємничих обставин. Тому не виникає сумнівів і щодо того, чому саме колишнім оунівцям доручалася ліквідація Ярослава Галана...

Зрештою, вбивство Євгена Коновальця уродженцем Мелітопольщини Павлом Судоплатовим, а Льва Ребета і Степана Бандери – галичанином Богданом Сташинським засвідчує про запровадження північним сусідом практики особливо цинічного залучення українців-перевертнів для

знищення провідників нашої нації. На сьогодні це переросло в масове використання таких безбатченків у плануванні й здійсненні геноциду насамперед їхніх батьків і родичів, котрі продовжують мешкати в Україні, а на могили їхніх предків падають російські бомби і снаряди.

Тепер це важливий складовий чинник геноциду, який додався до деукраїнізації, офіційно запровадженої Кремлем у грудні 1932 року, і деєвропеїзації, освяченої Москвою кривавими подіями під час Революції гідності. Ось так нам мстять за прагнення до волі, за наш європейський вибір!

Але вистоїмо, переможемо!

ЄВРОПЕЙСЬКЕ ВІЙСЬКО ВЖЕ ВОЮЄ – ЦЕ УКРАЇНСЬКЕ!

Російська агресія проти України з 2014 року, завдяки якій Москва планувала створити потужний плацдарм для майбутнього широкомасштабного вторгнення в Європу, змусила останню заговорити про організацію власної континентальної армії, що повинна захистити від самозваної «другої в світі». Але досить швидко стало зрозумілим, що ця ідея не стане пріоритетною, оскільки формування такої збройної сили вимагає тривалого злагодження великих політичних і матеріальних зусиль багатьох держав, що в нинішніх умовах видається малоімовірним з огляду на позиції окремим з них щодо їхньої участі в протистоянні з Російською Федерацією.

Зрештою, це ще питання, чи змогла б така європейська армія самотійно й успішно відповісти на збройну агресію тієї ж «другої армії світу»? А потім, чи мала подібну традицію Європа раніше? Якщо не згадувати організацію хрестових походів під патронатом Папи Римського...

Але ж потім буде посилення турків на Близькому Сході – аж до захоплення ними 1453 року Константинополя й падіння Візантійської імперії. Після цього Європа виявиться невідготовленою до просування османів через Балкани до Дунаю й далі. Тим часом після взяття під контроль Кримського ханства в 1475 році Блискуча Порта підштовхне набіги тамтешньої орди на українські землі, заглиблюючись аж до Галичини й Волині.

За таких обставин саме українці витворюють новий зразок збройної сили, яка зможе успішно боротися з мусульманським світом і на суходолі, й на морі, – козацтво. Це особливо переконливо довів організатор Запорозької Січі на Хортиці князь Дмитро Вишневецький, проти якого турки навіть змушені були оголошувати загальну мобілізацію.

Починаючи з 70-х років XVI століття, зазначав Б. Крупницький, низове козацтво зі своїм січовим осередком розвивалося настільки сильно, що ставало значною організованою і сконсолідованою силою, майже незалежною від влади Речі Посполитої. А за якихось пару десятків років слава про військову майстерність нашого козацтва розходить цілою Європою. Зокрема, в Німеччині виходять книги про тактику й стратегію цього українського новотвору, його запрошують на службу різні правителі. Скажімо, 1594 року австрійський імператор відправляє свого посла Еріха Ляссоту

на Січ, аби найняти на службу запорожців. Після чого з'являються пропозиції від інших європейських монархів. А 1618 року козацький посланець Степан обговорював у столиці Персії угоду щодо найму запорожців у фортеці на кордоні з Туреччиною.

З початком 30-літньої війни (1618 – 1648) відомий європейський полководець Валленштайн та його генерали вимагали від польського короля, аби слав їм на допомогу запорожців, а не своїх гусарів. А документи 1633 року свідчать про те, що тоді ставилося питання перед австрійським імператором «будь-якою ціною набрати 6 тисяч козаків і прислати їх до Відня». І на початку 1635 року в австрійській армії вже нараховувалося кілька тисяч козаків. Якраз вони виснажували французьку армію в Бельгії. А згодом козацькі частини примусили французького генерала ла Валлетта відступити від Рейну. Тож уже 1636 року в Парижі визріває рішення запросити 4000 українських козаків на службу. Зрештою, бачимо їх там 1646 року, коли вони беруть на себе місію відбити в іспанців французьку фортецю Дюнкерк.

Ось саме про таку збройну силу мріяла самодержавна Москва, коли через православних патріархів почала підбивати українців на підлеглість єдиновірному цареві. І коли цього добилася на сумнозвісній Переяславській раді 1654 року, наобіцявши довірливим українцям усіляких прав і привілеїв, то Військо Запорозьке стає від того часу важливою складовою загарбницьких походів Московської держави в підкоренні сусідніх народів.

І відзначатимуться в цих завоюваннях не лише рядові козаки, а й козацька старшина, нащадки якої поведуть російські армади в криваві баталії як на суходолі, так і на морі: генерал-фельдмаршали Іван Гудович, Іван Паскевич і Йосип Гурко-Ромейко, прославлений флотоводець Павло Нахімов з полтавського козацького роду Нахіменків, адмірал Василь Завойко... До речі, і радянську російську збройну силу з перших днів її існування очолювали вихідці з України – Микола Подвойський, Володимир Овсієнко, Павло Дибенко.

Після поразки національно-визвольної боротьби 1917 – 1921 років власне українська збройна сила була загнана в табори інтернованих на теренах Польщі. Однак там продовжував діяти Генеральний штаб УНР, котрий на основі недавнього бойового досвіду продовжував теоретично осмислювати й удосконалювати тактику й стратегію національного військового мистецтва. Усі замисли майбутніх військових операцій підпорядковувалися визволенню Батьківщини від чужоземного поневолення.

Ці розробки стали в нагоді, коли вслід за проголошенням у Львові 30 червня 1941 року Акта відновлення Української держави виникне потреба формувати власну збройну силу, яка буде захищати рідний народ від усіляких окупантів. Та Українська Повстанська Армія, яка сформується в лісах Волині й Берестейщини, поступово поширить свою діяльність на всі інші сусідні регіони нашого національного розселення, до її лав також будуть вливатися українці зі східних теренів – насамперед Кубані.

Секція кубанського козацтва Революційного комітету поневолених народів, до речі, ось таким чином зверталася до нащадків славних запо-

рождів, яких царська Росія переселила на Північний Кавказ: «Поки живе Сталін, поки панує більшовицький терор – нам не буде життя! Вільна Кубань разом з вільною Незалежною Україною буде тоді, коли зникне з лиця землі більшовицька гідра...Український народ зродив Українську Повстанчу Армію, яка почала боротьбу з гітлерівськими й сталінськими окупантами. Прилучайтеся до нашої Української Повстанчої Армії! Творіть свої бойові козачі загони!.. Ми самі прорубаємо собі шлях до життя. Нам допоможуть всі народи, що їх гноблять більшовицькі душогуби».

Бойовий чин УПА, якою захоплювався генерал де Голль – «Якби я мав таку армію, то жоден німецький солдат не ступив би на французьку землю», - тривав ще і понад десять повоєнних років і увійде окремою золотою сторінкою в історію світового військового мистецтва.

Викристалізоване на основі козацької тактики й стратегії й відшліфоване в період національної революції українське військово мистецтво в роки Другої світової було затребуване і більшовицькими воєначальниками. Особливу ж увагу на використання бойового досвіду кубанського козацтва звертала Москва, намагаючись перенести його в дії Червоної армії. Для цього українській творчій еліті, яка опинилася в евакуації в Уфі, доручили підготувати звернення до кубанців, аби нагадати їм про спільне коріння й спільну військову звитягу – це було вперше і востаннє після грудня 1932 року, коли в СРСР офіційно згадувалося, що кубанці – потомственні українці.

Треба додати, що в роки Другої світової українці також становили основу командного складу Червоної армії – Семен Тимошенко, Михайло Кирпонос, Андрій Єременко, Іван Черняхівський, Родіон Малиновський командували фронтами, десятки бойових генералів відзначилися як командири сухопутних, повітряних і морських з'єднань. У повоєнний час два з них очолювали міністерство оборони СРСР – маршали Родіон Малиновський і Андрій Гречко.

І поступовий відтік наших земляків з командного складу збройних сил нинішньої Росії, як і втрата призовного контингенту з України після 1991 року сформував там так звану другу армію світу, яка вже була не тією. Без українців вона не може виконувати ті завдання, як це відбувалося протягом багатьох століть. Відтак вона втратила ознаки сучасної європейської армії. Цю місію взяла на себе українська, яка по-справжньому розпочала формуватися після російської агресії в 2014 році.

Як і тисячі років тому, коли на наших чорноземах одвічні хлібороби змушені були зупиняти ту орду, яка котилася небаченими полчищами до «останнього моря», йшла визволяти «русских» чи слов'ян за Карпатами, або несла комунізм для всього світу, то тепер ми піднялися усі воєдино, аби стати на заваді здійснення імперських планів сучасної Росії, головний з яких - знищити цілком українство, про що відверто заявляється, й цим нечуваним і небаченим злочином застрашити всі континенти.

Сьогодні Європа, здається, зрозуміла, що українська армія воює не тільки за свою Батьківщину, але й за неї, як це відбувалося протягом багатьох тисячоліть. І тому коли на складах якоїсь з натовських армій у Європі

вичерпуються запаси, то тамтешнім політикам має доходити найпростіша істина – це все пішло на оборону їхніх родин, територій, демократичних цінностей. Бо захищаючи свою землю західною зброєю, українська армія не допускає на Захід оту «другу в світі», яка принесе туди жахіття Бучі, Ірпеня, Бородянки.

Тому Європейський Союз, який ще не має уявлення, що то за армія має бути ним створена, повинен зрозуміти: Старий Світ вже має реальну свою армію, яка стоїть на захисті її інтересів, хоч багатьом політикам континенту й досі не бачиться можливості для України бути рівною серед них.

І що важливо: українське військо не треба окремо запрошувати сьогодні до захисту Європи, як це було в середньовіччя, – воно вже обороняє її! Захист Європи – це природна потреба й обов'язок українців, бо саме їх Всевишній розселив на цих благодатних землях, і вони сумлінно виконують цю повинність усю свою історію.

Проте, як відомо, коли народ не спроможний годувати свою армію, то буде годувати чужу. Про це, між іншим, добре знають не тільки українці та інші народи колишнього СРСР, а й східні німці, поляки, чехи, словаки, угорці, румуни, болгаро... Тому європейські народи зараз перед остаточним вибором: або вони утримують і забезпечують найновішим озброєнням українську, як свою армію, або завтра годуватимуть «другу в світі», наслідки дій якої вже побачив увесь світ.

РОСІЙСЬКИЙ ШАНТАЖ УКРАЇНСЬКИМ ХЛІБОМ

Увесь світ сьогодні живе в страху з огляду на погрози кремлівського небожителя використати в російсько-українській війні ядерну зброю. Боязнь такого розвитку подій спонукає надто обережний Захід не дражнити, як там виражаються, знервованих московських партнерів в енергетичних проектах, що стали заздалегідь продуманою пасткою для зманіженої Європи. Відтак умиротворення агресора відбувається не за рахунок чітких вимог найбільшої військової потуги світу НАТО - головним чинником у двобої добра і зла поки що залишається українська кров.

Водночас Москва активно залучає до шантажу світового співтовариства ще один перевірений нею на практиці спосіб, яким вона успішно користувалася протягом XX століття, – український хліб. Відомо, що великодержавний шовінізм царської династії Романових, який у 1917 році трансформувався в російський більшовизм, продовжив свій курс на подальше підпорядкування національних окраїн. Сумнозвісним маніфестом до українського народу з ультимативними вимогами до Центральної Ради червона Росія декларативно заявляла про те, що не зробить «ніяких кроків, які обмежували б національну незалежність якої б то не було нації з числа тих, що входили і бажають входити до складу Російської республіки».

Фактично ж уже тоді від щойно відродженої Української держави зажадали свого роду демілітаризації та денацифікації, вимагаючи відмови-

тися від створення власної армії та не визнаючи «Раду як повноважного представника трудящих і експлуатованих мас Української республіки», оскільки вона, крім того, ще й підтримала автономні права Дону й Кубані.

Насамперед Ленін та його соратники розраховували на те, що зможуть безплатно одержувати український хліб. Однак Уряд УНР відмовився відпускати продовольство без передоплати, що викликало гнів у Петрограді, а відтак і організацію агресії проти УНР, яка ще не відділялася від омріяної Центральною Радою Російської демократичної федеративної республіки. Тож проголосивши на російських багнетах так звану радянську УНР у Харкові, Ленін спочатку постійно вимагав від неї вагони з хлібом до Петрограда, якому загрожував голод.

Восени 1918 року вождь російських більшовиків уже обіцяв наше зерно заагітованим комуністичною пропагандою кайзерівським солдатам, якщо вони спільно з червоною армією вдарять проти красновських військ: «тоді ми разом завоюємо десятки мільйонів пудів хліба для німецьких робітників і відіб'ємо навалу англійців, які тепер підходять до Новоросійська».

Усвідомивши, що долю Російської радянської республіки вирішує насамперед український хліб, Москва вже ніколи не відступить від цього переконання, розв'язуючи проблеми більшовицької влади як всередині своєї країни, так і на зовнішньому відтинку саме через привласнення праці нашого селянина. Зокрема, цей хліб був необхідний і для відправки за кордон. Наприклад, торговельний договір між Центросоюзом та італійськими кооперативними організаціями, який був підписаний 28 червня 1920 року, передбачав відправлення хліба з Одеси до Генуї. Очевидно, саме для його виконання пленум ЦК РКП (б) 20 вересня 1920 ухвалив: «2. Предложение Наркоминдела послать Италии вторую партию хлеба. Признать политически необходимым дать Италии еще некоторое количество хлеба и условий его отправки поручить установить Компроду и Наркомвнешторгу».

Для підтримки свого іміджу на міжнародній арені російські більшовики здійснюють подібні акції і в майбутньому. Так, напередодні III Конгресу Комінтерну Москва вимагає в травні 1921 року «в ударному темпі дати десять мільйонів пудів хліба». У червні додається завдання ще на чотири мільйони пудів, а в липні ставиться вимога про щоденне вивезення з УСРР щонайменше 74 вагони хліба, згодом до ста.

Ленін тоді давав чіткі вказівки, яким чином забирати український хліб: «Треба докорінно змінити (систему забезпечення армії. – В. С.): перестати давати будь-що. Ні хліба, ні одягу, ні взуття. Сказати червоноармійцю: або забирайся зараз пішком «без нічого», або чекай 1 рік на 1/8 фунта без одягу, без взуття. Тоді він піде сам і пішки».

Зрозуміло, що викачування хліба з УСРР у таких обсягах призвело до спустошення всіх запасів продовольства, що й стало головною причиною голоду 1921 – 1923 років. Але й за таких обставин керівники радянської України слухняно виконують розпорядження члена Наркомпроду РСФРР Мойсея Фрумкіна, коли той вимагав вивозити мільйонами пудів хліб з України, яка сама голодує, для одержання валюти, бо більшовики організують для себе санаторії в Німеччині.

Український хліб у цей час стає в руках Москви також інструментом у її політичних комбінаціях на міжнародній арені. Так, на переговорах з Латвією в листопаді 1920 року від останньої в обмін на поставки збіжжя з України вимагалось визнати УСРР. А в першу чергу перед нею висувалась ось така умова: «прежде всего необходимо было бы, чтобы Латвия отказалась от своей политики признания и поддержки Петлюры».

Тобто бачимо спробу Москви використовувати експорт українського хліба «одним из тех наиболее обеспеченных и надежных моментов, по которым капиталистическая Европа должна будет пойти на честное сотрудничество со страной рабочих и крестьян».

Що мали українські селяни від того, що уряд УСРР забирав у них хліб для Москви і Петрограда, свідчив тодішній її керівник Християн Раковський у листі до Леніна від 28 січня 1922 року: взамін вивезених 30 мільйонів пудів українського хліба Наркомпрод РСФРР повинен був «нам дать товара на 20.000.000 золотых рублей. Что же дал нам Наркомпрод РСФСР? За весь 21 год, т. е. с 1-го января по 31 декабря Наркомпрод РСФСР дал нам товара на 1.286.000 золотых рублей... Он обещал дать три маршрута сельскохозяйственных машин, 1.105 вагонов лесных материалов, 3.000.000 аршин мануфактуры, 2.000.000 п. разных красок, 1 маршрут металлических изделий. Из всего этого нам не дали ни одного атома».

Саме в ці страшні місяці 1922 року, коли різко зростає кількість голодуючих на півдні України голова Раднаркому УСРР Християн Раковський погрожує англійському міністрові закордонних справ лорду Керзону припиненням поставок українського хліба, якщо Великобританія не знайде шляхів для замирення з Радянською Росією.

Український хліб використовувався для тиску під час переговорів не тільки з балтійськими державами чи Англією, а й з Італією, Туреччиною, Фінляндією, Японією... Постановою ЦК РКП від 13 вересня 1923 року передбачалося в зв'язку із спробою експортувати більшовицьку революцію «в самом срочном порядке перебросить в Германию 10 миллионов пудов хлеба (пшеницы и ржи)».

Скажімо, в загальносоюзному експорті в 1923-1924 господарському році частка українського хліба становила по 5 основних культурах 49, 4 відсотка, а щодо відвантаження за кордон жита, то цей показник рівнявся 59, 5 відсотка від загальносоюзних експортних поставок. У наступні роки хлібний потік з України досягає десятків країн. Так, Великобританія в 1924-1925 господарському році закупила української пшениці 26.799 тонн, у 1925-1926 – 80.865, 1926-1927 – 138.486, жита відповідно – 15.927, 39.578 і 85.872, ячменю – 27.242, 122.261 і 80.358, кукурудзи – 23.830, 28.369 і 56.241 тонну. Значні закупівлі українського збіжжя здійснювали й інші європейські країни. Скажімо, Німеччина, Італія, Латвія, Голландія, Туреччина, багато нашого хліба йшло на ринок Гібралтара.

У той же час український хліб, як і раніше, все в більших обсягах спрямовувався за межі України для задоволення споживчого попиту союзних республік. Так, у 1926-1927 господарському році з УСРР планувалося вивезти з цією метою 16, 5 мільйона пудів пшениці, але вже з 1 липня по 20

листопада 1926 року фактично було відправлено 24 мільйони пудів цієї культури. А виходячи з того, що і в подальшому „українські хлібозаготівельники змушені будуть брати діяльну участь у задоволенні попиту союзних республік... Наркомторгом СРСР намічається збільшити план вивезення пшениці з Української СРСР в союзні республіки з 16, 5 міль. до 32, 5 міль. пуд., тобто збільшення на 16, 0 міль. пуд чи 100 %”.

Така перевитрата української пшениці для задоволення внутрішніх потреб СРСР створила реальну загрозу виконання УСРР річного експортного плану. Аби не допустити його зриву Українська економічна нарада на чолі з Власом Чубарем вважала за необхідне збільшити експортні ресурси шляхом підмішування жита до пшениці під час перемелювання, що могло зекономити її для продажу за кордон близько 6 мільйонів пудів.

Намагаючись не тільки досягнути рівня експорту зерна царської Росії напередодні Першої світової війни, а й впливати за допомогою хліботоргівлі на політичні процеси в тодішньому світі, Москва вдалася до просування на міжнародний ринок великих мас дешевої продукції. Відтак вимагала від хліборобських регіонів – такі в СРСР насамперед були заселені українцями, в тому числі Кубань, Нижнє Подоння, Центральнo-Чорноземна область, Поволжя, Північний Казахстан - поставляти побільше дешевого зерна, що вносило хаос у світову торгівлю.

І проти цього шокований західний світ не міг нічого вдіяти. Газета «Rigashe Rundschau» 27 жовтня 1930 року писала: «Фактично жодна європейська держава, ба США, неспроможні за теперішніх економічних та політичних стосунків щось розпочати проти російського демпінгу, поки не створять єдиного фронту економічної блокади СРСР».

Зрозуміло, що такі методи торгівлі занепокоїли міжнародне співтовариство, яке зажадало пояснень від радянського керівництва, тим паче, що багато країн, які переживали на той час важку економічну кризу, запідозрили, що вона спричинена саме через викидання на міжнародний ринок великої кількості дешевих товарів, насамперед продуктів, з СРСР. Однак Москва використала запрошення на міжнародну конференцію для цинічного й брутального тиску на європейські країни. Виступаючи 18 травня 1931 року на засіданні Європейської комісії Ліги Націй, нарком закордонних справ СРСР М. Литвинов заявив: «Я перебуваю тут на особливому становищі, хоч би вже тому, що країна, яку я представляю, сама по собі не тільки не відчуває кризи, але переживає, навпаки, період нечуваного підйому всього її господарського життя».

Тоді ж Литвинов визнав, що «Радянський Союз поглинає від 20 до 50 % загального експорту деяких галузей машинної промисловості в Німеччині, Австрії, в Англії, Польщі... в 1930 р. 53 % загального експорту тракторів з Америки, 12 % англійського експорту текстильних машин, 23 % німецького експорту сільськогосподарських машин, 21 % експорту верстатів і 11 % експорту інших машин, нарешті із загального виробництва польських ливарних заводів, що досягає 71, 1 млн. тонн, і загального експорту в 30, 8 млн. тонн до 30 млн. тонн було вивезено в СРСР».

Відтак СРСР вимагав від західних держав, якщо вони хотіли поставляти для соціалістичної індустріалізації своє обладнання, дати можливість йому повернути довоєнні ринки збуту сільськогосподарських продуктів. Мовляв, царська Росія поставила в 1913 році 25 відсотків світового ринку пшениці, а СРСР в 1930 - лише 12 %, масла - 78 тис. тонн і 10 тис. тонн. Натяк при цьому був насамперед на адресу Канади, яка збільшила свою присутність на ринку торгівлі хлібом з 2.350 тисяч тонн у 1913 до 10.900 тисяч тонн у 1929 році.

Більше того, тоді ж Литвинов запропонував європейським державам укласти своєрідний пакт про економічний ненапад, що давало б СРСР можливість ще більше утвердитися на світовому ринку насамперед сировинних товарів і завдяки цьому диктувати свою політику. Оскільки відповіді Європа не спромоглася дати, то, природно, Москва в 1931 році викинула збільшену кількість хліба на міжнародний ринок. Якщо США, маючи тоді 11,7 мільйона тонн експортних лишків пшениці запропонували її іншим країнам 2.186 тисяч тонн, то СРСР, при наявності цієї культури для оптимальної реалізації вдсятеро менше, розпродав за кордоном значно більше американців - 2.473 тисяч тонн.

Ніхто, до речі, не протестував: голова Німецького комітету економічних стосунків з СРСР Кремер заявляв тоді: „Коли ми відмовимось постачати Росії зняряддя, то інші країни радо заступлять нас». Тому й зрозуміло, що СРСР міг нав'язувати свій дешевий хліб цій країні: в 1929-30 році до Німеччини доставили з СРСР 609, 7 тисячі тонн, у 1930 – 795, 1, в 1931 – 729, 2 тисячі тонн. Саме завдяки експорту зернових культур імпорт Радянського Союзу протягом перших років світової кризи постійно зростав, досягнувши в 1931 році 1. 135 мільйонів карбованців.

Намагаючись завоювати монополію на торгівлю дешевими продуктами, Радянський Союз справді не рахувався з важкою працею селянина, викидаючи зерно на світовий ринок. У цьому переконливо засвідчують офіційні дані. Скажімо, експорт зерна з СРСР у 1930 році становив 4.764 323 тонни на суму 701.518 тисяч карбованців, у 1931 - 5.055 688(523.293).

Ударними темпами продовжується поставка зерна на експорт і з початком 1932 року. Скажімо, телеграма заступника голови Комітету заготівель при Раді праці та оборони СРСР М. Чернова уповноваженому по УСРР М. Степанському 13 березня 1932 року вимагає від останнього особистого контролю за відвантаженням жита на експорт в Одеському порту. Саме нереальні плани продажу українського зерна на експорт і забезпечення ним інших радянських республік призвели до страшного Голодомору-геноциду в 1932-1933 роках, коли на теренах розселення нашої нації загинуло 10 з половиною мільйонів осіб.

Але упокорення українським хлібом Заходу продовжувалося і в майбутньому. Так, після пакту Молотова-Ріббентропа в 1939 році СРСР справно постачав наше зерно до Німеччини – останній ешелон з ним, до речі, перетнув 22 червня 1941 року кордон за пару годин до гітлерівського нападу. А після Другої світової війни під тиском Москви з України знову вимітали все збіжжя, бо в Кремлі хотіли забезпечити українським хлібом,

відриваючи його насамперед від рота голодного селянина, Східну Європу, що з приходом туди Червоної армії в 1944 – 1945 роках потрапили під вплив СРСР. Були спроби шантажувати нашим хлібом навіть Францію, де проявилися прокомуністичні настрої в значній частини населення, добиваючись при цьому вигідних для себе політичних розкладок.

З відновленням незалежності України в 1991 році наш народ уже самостійно розпоряджається своїм хлібом. Ми повернули собі статус європейської житниці, золоте збіжжя з наших чорноземів купують і в багатьох країнах інших континентів. Таким чином для всіх стало очевидним, що відсутність достатньої кількості українського хліба на світових ринках може спричинити продовольчу кризу й викликати голод в окремих регіонах.

І ось цим вирішила скористатися Росія, яка виявилася неспроможною чесно воювати з нами на полі бою – вона мстить нам, і тим, хто нас підтримує, - не тільки блокадою морських портів, через які вивозиться наш хліб, а й підривом майбутнього українського королю. Агресор не тільки залишив замінованими населені пункти, дитячі іграшки – він залповими ударами розкидає по наших полях той смертоносний метал, який зупиняє трактор мирного хлібороба.

А щоб сільськогосподарська техніка не вийшла в поле, то загарбники б'ють по сховищах паливно-мастильних матеріалів, підривають заправніки. Коли цього не вдається здійснити – просто викрадають посівну техніку. Задум зрозумілий – аби український чорнозем не вродив рясним хлібом, якого так чекають у всьому світі. Хоч він цього року буде й з кров'ю.

Тож російський шантаж світу українським хлібом – не менш загрозливий, ніж ядерний. Якщо Захід цього не зрозуміє, то він остаточно програє.

СИНЬО-ЖОВТИЙ ПРАПОР НАД МОСКВОЮ

Проаналізувавши досягнення Збройних Сил України в реальних боях, сумнозвісний російський військовий злочинець Ігор Гіркін запропонував перефарбувати московський Кремль у синьо-жовті кольори. Цей сарказм щодо нездатності його нинішнього вищого військово-політичного керівництва подолати опір української армії водночас має й цілком законні підстави вже побачити тамтешнім великодержавним шовіністам у страшних для них снах цілком можливу картину: над Москвою синьо-жовтий прапор!

І цьому не треба дивуватися, оскільки генетична пам'ять сьогоднішніх «русских» неодмінно нагадає їм, що на навколишніх болотах, через які протікає річка Москва (з мешчорського угро-фінського діалекту – каламутна вода, болото) цивілізоване, як на той час, однойменне поселення на її берегах закладав київський князь Юрій Долгорукий. А кольористика бойових хоругв київських князів, як відомо, синьо-жовта – золотий тризуб

на синьому полі. Тобто вже тоді над Москвою повівали синьо-жовті прапори, що символізували її приналежність до Русі з центром у Києві.

Коли ж тамтешня угро-фінська знать під впливом Золотої Орди відкинула запропонований їй з київських пагорбів цивілізаційний європейський шлях розвитку, відмовившись переймати демократичні традиції управління, то Московщина повністю потрапила в залежність від татарських ханів, котрим необхідно було регулярно платити данину за надані ярлики на княжіння. А гнів останніх у разі непослуху був великим. Скажімо, коли кримський хан Девлет-Гірей у травні 1571 року підійшов до Москви, то переляканий тиран Іван Грозний утік з синами й власною охороною вглиб неосяжних північних лісів на 60 верст. Тож тоді над вщент пограбованою й спаленою Москвою також розвівався кримськотатарський синьо-жовтий прапор – золота тамга в синьому полі.

Без сумніву, синьо-жовті прапори окремих козацьких відділів майорили над Москвою, коли вони приводили до Кремля на початку XVII століття самозванців, коли вони в складі війська польського королевича Владислава 1610 року приймали присягу від уряду Шуйського на вірність Речі Посполитій, а потім розмістилися разом з поляками постійним гарнізоном у Кремлі й у всьому Китай-городі. І якби поляки забезпечували їх, як і передбачалося в умовах служби, то навряд чи місцеве народне ополчення змогло б звільнити свою столицю в 1612 році. Та справа в тому, що польська влада кинула свою залогоу напризволяще, тож наші хлопці зайнялися самозабезпеченням: розійшлися з Москви на сотні й тисячі верст – в «Актах Московського государства» можна знайти десятки документальних свідчень про козацькі наїзди аж до Белоозера, Тіхвіна, Холмогор, Олонця й Архангельська!

Окремі козацькі відділи Петра Сагайдачного, який штурмував Москву восени 1618 року, також мали свої регіональні синьо-жовті означення бойових хоругв. Щоправда, наш полководець з незрозумілих причин піддався психологічному тиску несподіваного хресного ходу, який під бемкання церковних дзвонів закликав не воювати проти православної, відтак єдиновірної Москви.

По-справжньому заповнили синьо-жовті стяги Москву влітку 1917 року, коли Тимчасовий уряд Російської імперії погодився на українізацію своєї армії. Тоді цей рух набрав масового характеру серед вояків московського гарнізону, в складі якого, як і в тодішній столиці Петрограді, служило багато українців. Уже в липні українізувалася рота, яка охороняла московський Кремль, відтак її солдати вивісили на одній з його башт наш національний синьо-жовтий прапор, який було видно з усіх куточків «білокам'яної».

Це додало рішучості нашим землякам, тож українські солдати й офіцери утворили в Москві Запорозький полк, який 6 серпня 1917 року посвятив свій прапор. У цей день, до речі, згідно з розпорядженням командуючого Московським військовим округом, усі вояки-українці звільнялися від служби.

А 16 жовтня 1917 року перед відкриттям Українського військового з'їзду Московського військового округу на Арбатській площі відбувся парад

українських військових частин, організований Радою Українського військового клубу Москви. Український Запорізький полк, Український важкий артилерійський дивізіон, Українська рота самокатників, 22 Українська автомобільна рота тощо прибули з національними прапорами, а потім під ними супроводжували прибулих делегатів до приміщення засідань.

Зрозуміло, що із захопленням більшовиками Москви на початку листопада 1917 року синьо-жовтий стяг над Кремлем був замінений на червоний. Але до його стін наш національний прапор повернувся ще за радянської влади: коли в серпні 1991 року гекачепісти спробували захопити владу, то серед тих московських демократів, які прийшли до Александрівського саду біля Кремля протестувати проти цих заколотників, виявилось багато українського походження, і котрийсь з них прихопив з собою синьо-жовте полотнище.

Інших подібних відзнак не виявилось, тож коли протестувальники вирушили організованою колоною до московського Білого дому захищати Бориса Єльцина, то саме український прапор на її чолі притягував до неї все більше й більше мешканців і гостей столиці СРСР, додаючи їм упевненості не схитнутися. І коли ця величава маніфестація вже розтягнулася від стін Кремля аж до приміщення Центрального телеграфу на нинішній Тверській, то окремим так званим російським демократам нарешті дійшло: це ж, що виходить - українці під бандерівським прапором (так його тоді називали) ведуть їх на боротьбу з комуністичною тиранією в столиці Росії?!

Колону зупинили перед будівлею Московської ради народних депутатів, звідти винесли російський триколон, і після цього вже два національні прапори вели мітингуючих до Білого дому. Обидва вони і розвівалися в ті дні на барикадах перед ним і на танку, з якого виступав Борис Єльцин – аж до повної його перемоги!

Таким чином, підсвідомість не підвела україноненависника Ігоря Гірка – синьо-жовтий прапор має свою традицію використання в Москві з перших днів її заснування. А щодо його пропозиції про перефарбування Кремля в синьо-жовті барви – тут, як кажуть, хай внесе її Богів у вухо...

ШЕВЧЕНКО ВИСТОЯВ, ГРУШЕВСЬКИЙ ВИСТОЯВ, І УКРАЇНА – ПЕРЕМОЖЕ!

Десятого жовтня 2022 року Москва неусвідомлено остаточно визнала окремішність української нації. До цього дня звідти заявляли спочатку устами царського міністра внутрішніх справ Валуєва, що нашої мови, як і українства, «нет, не било і не может быть», нині устами свого головного поводиря Путіна просторікували про єдиний народ, але від цього дня там визнали перед усім світом, що ми маємо свою історичну пам'ять і свою духовність, що ніякі ми не брати і не були ними ніколи.

Визнали, бо ж хотіли ракетними ударами ліквідувати в серці Києва монумент Великого Кобзаря, який залишив і нам, і всім поневоленим на-

ціям вічний заповіт: «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає!...». Хотіли, аби ті дітки, котрі і сьогодні граються біля пам'ятника Тарасу Шевченку, і ще ненароджені не знали про свою правду, свою славу і волю святую!

Москва визнала нашу окремішність, бо ж хотіла знищити і пам'ятник видатному історикові Михайлові Грушевському, котрий на початку ХХ століття науково довів про самобутній розвиток української нації, зовсім відмінний від московської. І це було потужним фундаментом для втілення в життя нещодавно проголошеного молодим правником Миколою Міхновським новітнього шляху для всіх нас: Самостійна Україна!

Спрямовуючи свої неточні ракети в пам'ятник Голові Центральної Ради, Москва розраховувала на одночасне знищення і того приміщення, в якому засідав цей український парламент у 1917 – 1918 роках. Це саме там через століття московської неволі ухвалювалися доленосні універсали, які визначили майбутнє української нації: Самостійна Україна!

Розраховували в Москві, очевидно, що ці підступні ракетні удари водночас завдадуть непоправної шкоди і Шевченковому університетові, де ось уже майже двісті років замість планованого царським самодержавством зросійщення Наддніпряни гартується українська еліта. Бо ж це в його стінах зародилося Кирило-Мефодіївське братство, яке своїм слов'янофільством налякало царських жандармів, оскільки «у Києві ж і в Малоросії слов'янофільство перетворюється в українофільство».

Це ж тут засновується, за прикладом Шевченківської в Санкт-Петербурзі, «Громада», члени якої підуть у широкі українські маси з просвітними ідеями, а їхні наступники з Братства тарасівців з 1891 року відкрито заявлятимуть про відродження української державності. Зрештою, з його стін вийшли і Микола Міхновський, і Михайло Грушевський.

Коли ж московські зайди, серед яких уперше були переодягнені в матроські бушлати кримінальні злочинці, в січні 1918 року йшли з півночі задушити нашу національну революцію, а в молодій Українській Народній Республіці не виявилось власної збройної сили, то захищати свою столицю вирішила студентська й гімназійна молодь. І це в стінах нашого університету сформувався тоді Студентський курінь, звідки він і пішов у безсмертя під Крути. І саме завдяки самопожертві студіюючої молоді вдалося на кілька днів затримати російські війська під Києвом, що дало можливість УНР добитися міжнародного визнання, підписавши 9 лютого 1918 року Берестейський договір з Центральними державами.

А «Студентська революція на граніті» на Майдані Незалежності в Києві в жовтні 1990 року, витоки якої також ідуть із середовища студентства Київського університету. Ця подія сколихнула тоді українське суспільство, підготувала його до майбутнього виходу з СРСР. Такого в російській столиці, звичайно ж, не можуть забути. Як і те, що в день виборів на 3'їзд народних депутатів СРСР у березні 1989 року над гуртожитком Київського університету було піднято національний синьо-жовтий прапор.

Відсталі в цивілізаційному поступі нащадки угро-фінських мисливсько-рибальських племен ніяк не можуть збагнути, що спадщина великої європейської держави Русі їм не належить – це вона просто завоювала

їхніх предків. Бо ж і державні символи її – золотий тризуб і поєднання синіх і жовтих барв на стягах київських князів, як і на фресках Софії Київської, – весь час супроводжують історію русичів-українців. На Московщині вони ніколи не приживалися, бо там узяли чуже і штучне, яке символізує постійні імперські прагнення до розширення територій: Москва – Третій Рим.

А в нас «в своїй хаті своя правда, і сила, і воля...». Ось чому вистояв 10 жовтня 2022 року пам'ятник Тарасу Шевченку в Києві, ось чому вистояв і пам'ятник Михайлу Грушевському поряд. А Україна – неодмінно переможе!